

adresa perversităților posibile în lumea prea adesea lunecoasă în luminile neiertătoare ale rampei.

În piesă mai sunt prevăzute și două personaje de fundal destinate să exprime vocile impersonale ale oamenilor din spatele scenei, mai devotați și sinceri adeseori decât cei pe care-i slujesc. Două apariții pitorești pe care Bogdan Mușatescu și Dragoș Ionescu le întruchiează cu vizibil atașament. Deși metafora alungatului muștelor din evident maculata lume a teatrului e cam grosieră, cei doi își asumă cu naturalețe postura de arbitri morali. Ca și personajele reale la care fac aluzie, ei colorează atmosfera, relaxând discursul în momentele lui de retorism.

Spectacolul beneficiază și de o figurație activă, cu ajutorul căreia Silviu Jicman compune adecvat tablouri dinamice de inspirație antică în momentele care fac trimitere la textul tragediei. Aici începe și joaca de-a repetiția și micile improvizatii înviorate de tinerețea trupei. Ruperile de ritm pe care aceste scene le produc îmbogățesc spectacolul, infuzându-i o vitalitate necesară. Muzica lui George Marcu „îmbracă” generos atmosfera cu sonorități pregnante. În ansamblul spectacolului este și un gest frumos al Teatrului Național față de societara sa, aici în calitatea de autoare, gest care merită apreciat și în interesul dramaturgiei românești actuale atât de rar prezentă pe scenele românești.

Claudia LIPAN

Nevoia de întoarcere

Dintre ultimele montări ale Cătălinei Buzoianu, o autentică odisee a fost *Mediterrana*. Acolo, cel puțin, aerul de *Neranțulă* și *Chiră Chiralina* al lui Panait Istrati introducea neprevăzutul eroului de factură ulisiană. *Odiseea 2001* este o încercare de a combina (atât cât se poate și cât poate înțelege spectatorul) aspecte din mitologie, din cele *1001 de nopți*, din *Biblie*, din Joyce, Dante, Goethe etc. *Odiseea* este, însă, un spectacol de management cultural. Este gândit ca un proiect de strategie teatrală în care apar nume dintre cele mai diverse – Institutul Internațional de Teatru Mediteranean, Teatrul Toursky

din Marsilia, Jacques Chirac... Spectacolul Cătălinei Buzoianu se poate încadra în culoarea locală a unui port (așa cum și-a propus de la bun început), dar nu tot atât de bine pe scena unui teatru. Aici el face mult zgomot pentru câteva secvențe autentice care narează drumul încercat al eroului. Homeric și joycean, acest viclean aventurier care distrusese Troia, la întoarcerea pe mare, este un solitar fără pereche. Nu se simte niciodată învins. Depășit, poate. Nodul de navigație mitologic îl leagă neconținut de paginile tragediei antice: tentația sirenelor, blestemul *Ciclopului* (Marius Chivu), urzile necioplite și incestuoase ale zeilor (*Lethe* – Kana Hashimoto, *Dionysos* – Bogdan Dumitrescu, *Hermes* – Cătălin Stanciu, *Persefona* – Vanessa Radu), abandonul ideii de familie în mâini erotice (*Circe* – Daniela Nane, *Nausica* – Ștefana Zamfirescu, *Calipso* – K. Hashimoto), trufia grosolană a *Titanilor*

sau a *Lotophagilor*. Alegerea lui Mihai Bisericanu în rolul eroului inițiat nu ar trebui să surprindă. A trecut prin mai toate exercițiile de memorie colectivă ale regizoarei, a preluat zestrea orientală a lui Adrian Zografi din *Mediterrana* și a aplicat-o istoriei lui *Ulise*. Grație rolului, rămâne un personaj mitologic, autentic crezului scenic al Cătălinei Buzoianu. În afara lui, spectacolul este o învâlmășeală în timp a autorilor de opere literare. Virgil Ogășanu este *Regizorul, Zeus, Abraham, sau Dante* (cu variațiuni din Sorescu). Trage cortina la începutul și sfârșitul unei „opere comice” construită destul de șubred pe ideea teatrului în teatru. Este un cercetător al răsului homeric care „a cocoloșit mitologia și a condensat-o în nucleu solar” (?), un gospodar care întinde rufele spălate în familia tragediei grecești, așezat în cea mai mare parte a spectacolului lângă spectatori. Uneori recunoaște că a început să-i lânzezească mintea și uită când trebuie să se întoarcă la *Ulise*. Din inițiativă regizorală sau proprie, Virgil Ogășanu își permite destul de multe jocuri de culise, sugestii moderne aprobând în „OK-uri” autoritatea celorlalte personaje. Se comportă ca la repetiții și transformă Olimpul într-un „du-te-vino” între oameni și zei.

Mnemosyna, înțelepciunea sacră a omului, are chipul serios și vocea autoritară a Diane Dumbravă. Îl însoțește pe *Ulise* în exil, îl eliberează prin aparițiile (ne)liniștite ale *Mamei* (Valeria Ogășanu), ale blândeii *Penelopa* (Antoaneta Cojocar). Se comportă bine în discursul mitologic și Filip Ristovski, *Orfeul* care-și cântă iubirea pentru *Euridice* și care propune o nouă cosmogonie – cu setea pământului arid, cu amnezia „modernă”

pentru lucruri-simbol. Cântă de când intră și până când iese din scenă, ceea ce invocă, într-un fel, rolul corului antic. Nu am găsit explicația pentru apariția cantautorului *Monteverdi* (tenorul Vladimir Popescu Deveselu), deși concepția muzicală a Doreinei Crișan Rusu și a lui Mihai Ogășanu este reușită. Încă o obiecție ar fi pentru efectul cinematografic adus printr-un ecran uriaș care proiectează vechea istorie în variante cu tentă modernă: calul troian strivește sub roțile unui tanc orice urmă de viață, femeia cântecului orfic țese la mașina de cusut a unei fabrici asiatică, stânca aruncată de zei în ape crește ca zborul primei rachete în spațiu, moartea vitejilor troieni umbrește pământul unde va fi aruncată mai târziu bomba atomică. Nu avem date (măcar din programul piesei) despre legătura dintre biblioteca virtuală (accesată în direct) și spectacolul mitologic. Nici despre legătura decorului clarobscur – alcătuit din câteva oglinzi – al lui Horațiu Mihaiu cu același spectacol. *Odiseea 2001* poate fi privită ca o călătorie contemporană. Privind spectacolul și gândindu-mă la vapor, la Cătălina Buzoianu, aș vrea totuși să se întoarcă acasă.

Teatrul „L.S. Bulandra” – Odiseea 2001 după un scenariu de Cătălina Buzoianu. Regia: Cătălina Buzoianu. Decor: Horațiu Mihaiu. Costume: Velica Panduru. Mișcare scenică: Mălina Andrei. Muzica: Dorina Crișan Rusu și Mihai Ogășanu. Concepție video: Hambar 18 Media Lab. Light design: Ioan Lazăr. Asistent de regie: Dragoș Mocanu. Cu: Virgil Ogășanu, Radu Amzulescu, Mihai Bisericanu, Valeria Ogășanu, Diana Dumbravă, Dorin Andone, Marius Chivu, Daniela Nane, Vladimir Popescu Deveselu, Kana Hashimoto, Vanessa Radu, Filip Ristovski, Bogdan Dumitrescu, Antoaneta Cojocar etc.